

De Vlaamse Onderwijsraad (VIOR) werkt met vijf Vlaamse basisscholen, waaronder onze gemeentelijke lagere school, aan een pilootproject *zorgverbreding*. De directeurs van deze scholen en de leraars van de eerste graad volgen gedurende drie jaren een aantal sessies rond leerproblemen. Ook de PMS-centra en de ouders worden betrokken. De referaathouders stellen daarbij drie uitgangspunten voorop:

- leerproblemen bestaan niet, wel kinderen met leerproblemen;
- leerproblemen zijn ook relatieproblemen;
- leerproblemen worden best aangepakt waar ze zich voordoen: in de klas.

Waar kinderen in de kleuterschool al heel wat 'lees- en schrijfmomenten' hebben beleefd, moet er in het eerste leerjaar geleerd worden hoe je leest en hoe je schrijft. De weg van de technische basisvaardigheden wordt weliswaar stap voor stap maar toch in een dwingend tempo afgelegd. De niveauverschillen onder de eersteklassertjes zijn enorm groot zodat kinderen met leerproblemen zich opvallend manifesteren. In de praktijk gaat het meestal om het verklanken van grafeemcombinaties en om het spellen van woorden. Bij een aantal van hen ligt taalarmoede aan de basis van de problemen, anderen kunnen niet mee omdat ze er nog niet aan toe zijn, en dan zijn er nog de kinderen met taal-dysfuncties. Daarboven en daarrond spelen nog factoren als faalangst, schooldruk, concentratieproblemen, emotionele en sociale onrust.

Wat kan de school daaraan doen? De uitgangspunten indachtig ligt het hoofaccent op het welbevinden van de leerling. Elk taalonderwijs heeft een communicatief doel. Niet in de eerste plaats het verwerven van lees- en schrijftechnieken, maar lees- en schrijfvaardigheid wordt uiteindelijk beoogd. Onder meer daarom is het omgaan met problemen bij het aanvankelijk lezen en schrijven een erg delicate aangelegenheid. Lees- en schrijfplezier mogen niet geremd worden door een moeizame technische aanpak. Laten we moeilijk lerende kinderen niet isoleren door hen al te vaak uit de klasgroep te verwijderen of door hen als een 'geval' apart te beschouwen.

Toch mag er niet geaarzeld worden om deze kinderen op een adequate en professionele manier te begeleiden. De klasleraar - als vertrouwenspersoon voor het kind - blijft daarbij de centrale figuur. Hij signaleert en stelt de diagnose; hij schrijft het behandelingsplan uit en hij evalueert het. Hij kan zich daarin laten bijstaan door collega's en deskundigen. In een behandelingsplan worden twee wegen uitgeschreven: maatregelen die de leerlingen betreffen en onderwijsmaatregelen voor het klashouden. Een ruwe klasdiagnose wordt vaak verkregen door genormeerde toetsen. De kous is daarmee echter niet af. Observatie van het kind en kwalitatieve analyse van de prestaties van de leerling zijn minstens even essentieel.

Wanneer de onderwijzer een kind bij de hand neemt om samen de lastige berg van de remediëring op te klimmen, komt men slechts hogerop als aan veiligheid en betrokkenheid voortdurend wordt voldaan. Kinderen bewust maken van wat ze wel en (nog) niet kunnen en in hoeverre zij vorderen, hen betrek-

ken bij de planning, hen succeservaringen laten beleven, prestatie- en leerdruk tot het minimum beperken, hen transferabele strategieën aanleren, hen blijven aanmoedigen, hen waardevolle en efficiënte attitudes bijbrengen... Het zijn zoveel voorwaarden om de kans op een haalbaar resultaat te verhogen. Leerproblemen bij een kind zijn meestal heel complex. Een pasklare en in alle gevallen geldende aanpak is niet te geven. Voorop staat altijd de bezorgdheid om het kind. Het kind gaat vóór de leerstof en de geborgenheid is belangrijker dan de kennis. Is het geen teken aan de wand dat 20% van de kinderen in de eerste graad minder of meer afhaakt?

Leerplanredacteurs konden wellicht de invoering van de eindtermen aangrijpen om over de netten heen afspraken te maken over de spreiding van de leerdoelen, zodat kinderen tijd krijgen om basisvaardigheden op een rustige wijze te verwerven. Dan moeten wellicht minder kunstgrepen uitgehaald worden om de achterblijvers toch achteraan in het peloton te houden.

*Jan Coninx
directeur lagere school*

T U S S E N D O O R

LEESBEVORDERING: WORKSHOPS VOOR JONGEREN

Tijdens alle schoolvakanties organiseert KCLB, in samenwerking met jeugddiensten en bibliotheken, workshops voor jongeren van 10 tot 14 jaar. Tijdens deze workshops, die kaderen in de Grabbelpasactiviteiten, maken de jongeren kennis met de specifieke wereld van krant en boek. Bovendien wordt een beroep gedaan op hun fantasie en creativiteit, vooral op het vlak van taal- en tekenexpressie.

Kranten maken

is een driedaagse workshop waarin jongeren geconfronteerd worden met alles wat met kranten te maken heeft: redactievergaderingen, interviews en artikels, actualiteitswaarde van onderwerpen, lay-out,... De eigen jongerenkrant is een echt samenwerkingsproject, door de deelnemers ontworpen en geschreven.

Maak zelf een boek

is een vijfdaagse workshop schrijven waarin de jongeren een eigen boek maken en illustreren. Ze bepalen zelf welk soort boek ze willen maken (strip, kookboek, verhaal,...) of ze werken samen aan één groter project waarbij ze de taken verdelen (auteur, illustrator, drukker,...).

Deze workshops kunnen aangevraagd worden bij
KCLB, Van Helmontstraat 29, 2060 Antwerpen, tel./fax (03)272 21 46.